ЛИПЕНЬ 2026 р.

УКРАЇНА | ПЛАН РЕАГУВАННЯ ВПРОДОВЖ ОСІННЬО-ЗИМОВОГО ПЕРІОДУ 2026–2027 рр.

Унаслідок російського удару по Харкову минулої зими в будинку Людмили були пошкоджені вікна й балкон, а будівля залишалася знеструмленою протягом тривалого часу за суворих морозів. © УВКБ ООН / Євгенія Козун

ОГЛЯД СИТУАЦІЇ

- Зима 2025–2026 рр. виявилася особливо суворою для України. Згідно зі звітом Моніторингової місії ООН з прав людини в Україні **впродовж зимового періоду 2025–2026 рр. збройні сили Російської Федерації завдавали систематичних і багаторазових ударів по об'єктах енергетичної інфраструктури України.** У період із жовтня 2025 р. по березень 2026 р. об'єкти генерації, передачі й розподілу електроенергії зазнавали ударів щонайменше 423 рази, зокрема під час 48 скоординованих ударів по трьох або більшій кількості областей з використанням різних видів озброєння. Подібні обстріли спричиняли екстрені знеструмлення, що вплинули на життя мільйонів цивільних по всій Україні, а також перебої з тепло- й водопостачанням у будинках сотень тисяч людей, які цієї найхолоднішої зими від 2010 р. залишалися без тепла й гарячої води, тоді як позначки термометра опускалися нижче 20 градусів морозу. З найтяжчими наслідками знеструмлень стикнулися люди, які мешкають у багатоквартирних будинках, а також маломобільні групи населення, зокрема люди похилого віку й люди з інвалідністю.
- Відповідно до Оцінки ризиків, пов'язаних із холодними температурами REACH на 2026–2027 рр. **райони, де рівень ризику є найвищим, розташовані на північному сході й на сході України,** зокрема в Харківській, Сумській, Донецькій та Київській областях. Тут, окрім суворіших погодних умов взимку, на ситуацію впливають інтенсивні обстріли, наближеність до території активних бойових дій і до кордону з Росією, вимушене переміщення, нестабільне функціонування інфраструктури, багаторазові пошкодження систем електро-, водо- й теплопостачання. На відміну від ситуації попередніх років вразливість під час осіннього-зимового періоду визначається не лише наближеністю до лінії фронту, а й масштабною дестабілізацією в роботі енергетичної системи, що дається взнаки у великих містах і густонаселених районах. В оцінці, здійсненій ініціативою REACH, висвітлено необхідність врахування ситуації в міських агломераціях, зокрема у великих містах, як-от: Київ, Харків, Одеса, Дніпро, – де порушення нормального функціонування електро-, тепло-, водопостачання та систем комунікації вплине на життя великої кількості людей. Через негативні наслідки інтенсивних обстрілів, порушень у функціонуванні інфраструктури й перебоїв в електро-, тепло- й водопостачанні показники вразливості, пов'язані з проходженням осінньо-зимового періоду, також зростають у районах Херсонської, Запорізької та Одеської областей.
- Як показують результати Моніторингу кордону УВКБ ООН, **на рішення людей про виїзд за кордон минулого осінньо-зимового періоду, окрім іншого, впливав брак базових послуг.** Зокрема, у вересні 2025 р. серед основних причин виїзду люди зазначали перебої в електро-, тепло- й водопостачанні. У грудні 2025 р., січні й лютому 2026 р. близько 75 % людей вказали, що виїжджають за кордон через відсутність електрики, води або тепла. Близько третини опитаних під час виїзду з України в січні й лютому 2026 р. зазначили, що стабілізація ситуації з електропостачанням є головною умовою для ухвалення рішення про повернення в майбутньому.
- Тоді як мільйони українців готуються до **п'ятої зими від початку повномасштабного вторгнення Росії в Україну** й до можливих подальших масштабних обстрілів об'єктів енергетичної інфраструктури України, **Агентство ООН у справах біженців (УВКБ ООН) планує надавати життєво необхідну допомогу, щоб люди, які постраждали внаслідок війни, залишалися в теплі.** Програма реагування впродовж осінньо-зимового періоду (ОЗП), утілювана УВКБ ООН, **доповнюватиме заходи, впроваджувані Урядом України, й реалізовуватиметься за тісної координації з партнерами в межах** міжвідомчого Плану реагування упродовж осінньо-зимового періоду 2026–2027 рр. Допомогу насамперед отримають люди, постраждалі внаслідок війни, з-поміж вразливих груп населення. **Раннє інвестування** в програми підготовки до ОЗП набуває особливої актуальності. Завдяки вчасному наданню допомоги до настання найхолодніших місяців людям не доведеться вимушено виїжджати, тож вони залишатимуться в теплі у власних домівках навіть за найсуворіших холодів.

ОСНОВНІ ЦИФРИ

104 млн дол. США – загальна потреба УВКБ ООН у фінансуванні програми реагування впродовж осінньо-зимового періоду 2026–2027 рр.

Утілюється спільно з місцевими НУО – партнерами за координації з **Урядом України** й у межах міжвідомчого **Плану реагування упродовж осінньо-зимового періоду.**

310 550 людей отримають грошову допомогу на покриття потреб, що виникають упродовж осінньо-зимового періоду.

80 млн дол. США

78 000 людей отримають допомогу з утепленням домівок і житлових приміщень.

23 млн дол. США

47 100 людей отримають допомогу у сфері захисту, необхідну для проходження ОЗП.

1 млн дол. США

ОСНОВНІ НАПРЯМИ | РЕАГУВАННЯ ВПРОДОВЖ ОСІННЬО-ЗИМОВОГО ПЕРІОДУ 2026–2027 рр.

1. ГРОШОВА ДОПОМОГА НА ПРОХОДЖЕННЯ ОСІННЬО-ЗИМОВОГО ПЕРІОДУ – 80 млн дол. США

В осінньо-зимовий період 2026–2027 рр. програма грошової допомоги УВКБ ООН реалізовуватиметься в межах скоординованої змішаної моделі надання допомоги, що поєднує підтримку державних механізмів надання допомоги й подальше безпосереднє надання гуманітарної грошової допомоги отримувачам. Такий підхід, розроблений за тісної координації з **Міністерством соціальної політики, сім'ї та єдності України**, покликаний **посилити провідну роль Уряду й сприяти узгодженню програм допомоги з довгостроковими системами підтримки**, одночасно забезпечуючи операційну гнучкість, необхідну для реагування на нагальні гуманітарні потреби, що виникають упродовж ОЗП в прифронтових районах. Змішана модель надання допомоги передбачає, що Міністерство надаватиме грошову допомогу на проходження ОЗП людям, вже охопленим державними програмами допомоги й, відповідно, зареєстрованим у Пенсійному фонді України (ПФУ). Ця допомога фінансуватиметься з Рахунку гуманітарного реагування і стійкості (РГРС).

Доповнюючи програми Уряду, **УВКБ ООН надаватиме грошову допомогу на проходження ОЗП безпосередньо** людям, не охопленим державною програмою допомоги, що фінансується з РГРС, відповідно до узгоджених механізмів координації Кластера з питань житла й непродовольчих товарів. Безпосереднє надання гуманітарної грошової допомоги забезпечує оперативність, гнучкість і можливість швидко нарощувати обсяги підтримки, зокрема для домогосподарств, які не отримують допомоги від держави, стикаються з проблемами під час реєстрації або адміністративними перешкодами та потребують термінової підтримки за швидкої зміни ситуації. Такий змішаний підхід посилюватиме провідну роль Уряду й одночасно забезпечуватиме широке й ефективне реагування. Водночас паралельне розгортання обох моделей надання допомоги сприятиме поступовому переходу до реагування під проводом Уряду в прифронтових районах і зміцненню взаємодоповнюваності програм, утілюваних державою та гуманітарними організаціями. Крім того, за такого підходу закладаються важливі передумови для налагодження механізмів перенаправлення сімей, не охоплених програмами ПФУ, що дасть змогу долучати їх до державних програм допомоги в майбутньому, а також для покращення здатності системи соціально-правового захисту реагувати на потрясіння в майбутньому.

Згідно з рекомендаціями Кластера з питань житла й непродовольчих товарів грошова допомога на проходження ОЗП 2026–2027 рр. становитиме **19 400 грн** на сім'ю. Розроблений та адміністрований УВКБ ООН інструмент RAIS+ функціонуватиме як платформа для координації реагування. Він використовуватиметься для узгодженого планування на міжвідомчому рівні, запобігання дублюванню, а також для забезпечення взаємодоповнюваності у покритті й узгодженості у процесах реєстрації.

310 550 людей отримають допомогу на задоволення потреб, що виникають упродовж ОЗП.

2. УТЕПЛЕННЯ ЖИТЛА – 23 млн дол. США

УВКБ ООН і надалі реалізовуватиме основні програми з утеплення житла й розширюватиме експериментальні проєкти, які були успішно впроваджені минулого ОЗП. Агентство також запровадить новий вид діяльності, загальною метою якого буде **допомога сім'ям у покращенні теплового комфорту в домівках.** Утілення цих заходів узгоджується з метою УВКБ ООН застосовувати сталі рішення під час реагування на потреби, що виникають упродовж ОЗП, й інвестувати **в розбудову довгострокової стійкості громад, що підвищуватиме їхню спроможність витримувати суворі погодні умови**. В основі програми – принцип **«відбудовуємо краще, ніж було»**, що передбачає здійснення ремонтних робіт і робіт з утеплення з урахуванням довгострокової перспективи. Такий підхід потребує комплексної трансформації будівель задля покращення їхньої енергоефективності з дотриманням екологічних норм і європейських стандартів.

За обраного підходу реагування УВКБ ООН упродовж майбутнього ОЗП відбуватиметься за чотирма напрямами: **1) надання наборів для сезонного утеплення** приватних будинків, квартир і МТП, що містять обігрівачі й матеріали для покращення теплоізоляції, зокрема тепловідбивні екрани, поліетиленову плівку для вікон, ущільнювачі й будівельну стрічку; **2) ремонти й утеплення житла й житлових приміщень, що не відповідають стандартам,** із залученням місцевих підрядників; **3) покращення теплового комфорту в будинках і житлових приміщеннях,** зокрема утеплення фасадів і горищних перекриттів у багатоквартирних будинках, а також теплоізоляція труб опалення; **4) надання, встановлення та ремонт твердопаливних котлів для сімей із вразливих груп** у прифронтових і віддалених громадах, куди електроенергія подається з перебоями. Такі заходи допоможуть зменшити тепловтрати, скоротити витрати на опалення та заощадити електроенергію.

78 000 людей отримають допомогу з утепленням і обігрівом будинків і житлових приміщень.

3. ЗАХОДИ ІЗ ЗАХИСТУ – 1 млн дол. США

З огляду на досвід минулого осінньо-зимового періоду й велику кількість людей, на житті яких позначилися перебої в роботі інфраструктури в міських центрах, цього року УВКБ ООН планує: **1) розширити мережу соціальних фасилітаторів у містах і прифронтових громадах, що стикаються з подібними проблемами,** задля посилення роботи на місцях, інформування, надання базової соціальної підтримки, послуг із психічного здоров'я та психосоціальної підтримки вразливим людям, які стикаються з підвищеним ризиком, пов'язаним із зимовими умовами, під час тривалих знеструмлень, перебоїв у роботі тепло- й водопостачання. Зокрема, допомога надаватиметься людям похилого віку й людям з інвалідністю, які залишилися без підтримки рідних у багатоповерхових будинках, де не працюють системи опалення та електропостачання. Крім того, цієї зими УВКБ ООН **2) забезпечить належну спроможність гарячої лінії як механізму отримання відгуків** для оперативного реагування на звернення впродовж ОЗП і здійснення відповідних перенаправлень. УВКБ ООН також **3) надаватиме альтернативні джерела електропостачання, зокрема портативні зарядні станції,** закладам, що надають життєво необхідні послуги, й об'єктам критичної комунальної інфраструктури, тісно співпрацюючи з Міністерством соціальної політики, сім'ї та єдності, органами місцевої влади, громадськими організаціями й партнерами.

Окрім заходів з реагування впродовж ОЗП, УВКБ ООН і його партнери й надалі втілюватимуть основні програми, що охоплюють правничу допомогу та соціальний супровід для людей, які через адміністративні або юридичні перешкоди не мають доступу до державної системи соціального захисту. Задля усунення перешкод у доступі до соціальних послуг УВКБ ООН ефективно залучатиме мережі партнерів, які надають правничу допомогу, соціальних працівників і громадських організацій, щоб посилити роботу на місцях і покращити механізми перенаправлення.

47 100 людей отримають допомогу у сфері захисту, необхідну для проходження ОЗП.

UNHCR
Агентство ООН у справах біженців

ЛИПЕНЬ 2026 р.

ГОЛОВНІ РЕЗУЛЬТАТИ МОНІТОРИНГУ ПІСЛЯ НАДАННЯ ДОПОМОГИ ВПРОДОВЖ ОСІННЬО-ЗИМОВОГО ПЕРІОДУ 2026–2027 рр.

Моніторинг після надання допомоги – це стрижневий елемент діяльності УВКБ ООН, що забезпечує підзвітність перед отримувачами допомоги й донорами, висвітлює ефективність впроваджуваних програм і сприяє адаптації та корегуванню заходів у майбутньому. **Головні результати моніторингу після надання допомоги** мають вирішальне значення та враховуватимуться при плануванні заходів на осінньо-зимовий період 2026–2027 рр.:

ГРОШОВА ДОПОМОГА НА ПРОХОДЖЕННЯ ОЗП

Результати моніторингу після надання допомоги за програмою реагування впродовж осінньо-зимового періоду 2025–2026 рр. підтверджують **доцільність, своєчасність і ефективність допомоги**, завдяки якій люди залишалися в теплі взимку. Результати моніторингу також підтверджують те, що **грошова допомога на зимові потреби є важливим чинником захисту** – завдяки їй сім'ї з прифронтових громад змогли залишатися там, де вважали за доцільне. Основні результати моніторингу:

- **оптимальний формат допомоги. 90 %** респондентів віддають перевагу грошовій допомозі як основному формату підтримки впродовж осінньо-зимового періоду, **6 %** бажають отримувати допомогу в грошовій і натуральній формі, й лише **3 %** опитаних прагнуть отримувати допомогу лише в натуральній формі.
- **Задоволення визначених потреб.** 91 % опитаних використали грошову допомогу для придбання дров або іншого виду палива; 87 % респондентів зазначили, що побутове паливо є найбільшою витратною статтею. Саме покриття потреб в опаленні є основною метою програми.
- **Грошова допомога надавалася в безпечний та доступний спосіб із залученням учасників програми й дотриманням принципів підзвітності**. 95 % отримувачів допомоги задоволені процедурою надання грошової допомоги на зимові потреби. 99 % опитаних зазначили, що отримання, зберігання та витрата отриманих коштів здійснювалися в безпечний спосіб.
- **Покращення умов життя та самопочуття.** 88 % учасників опитування повідомили про покращення умов життя, а 77 % опитаних – про зниження рівня стресу.
- **Стале функціонування ринків.** 96 % опитаних зазначили, що потрібні їм товари й послуги були наявні на місцевих ринках.
- **Обсяг потреб, що залишаються незадоволеними, є суттєвим.** 54 % опитаних заявили, що придбаного палива не вистачило на весь холодний період. Це свідчить про складні економічні умови, в яких перебувають сім'ї.

Читайте детальний звіт за посиланням.

ЗАХОДИ З УТЕПЛЕННЯ ЖИТЛА В ЗИМОВИЙ ПЕРІОД

- **Під час моніторингу після надання допомоги впродовж ОЗП високу оцінку отримали заходи з утеплення житла на етапі підготовки зими.** Зокрема, якість матеріалів для утеплення, наборів для сезонного утеплення житла та здійснених ремонтних робіт з утеплення **була оцінена на рівні 90 %** в різних категоріях. Завдяки такій допомозі сім'ї мали змогу створити **гідні умови й залишатися в теплі** впродовж зими.
- **Якість ремонтних робіт з утеплення, а також їх роль в покращенні теплового комфорту** були високо оцінені отримувачами допомоги, 89 % з яких позитивно оцінили якість робіт і матеріалів. 91 % опитаних були задоволені професіоналізмом фахівців, а 95 % – повідомили про помітне покращення умов життя та теплового комфорту. Респонденти особливо високо оцінили допомогу у формі будівельних матеріалів, зокрема 95 % опитаних позитивно оцінили допомогу з утепленням, 93 % – з установленням металопластикових вікон, а 100 % опитаних повідомили про покращення теплоізоляції та загальних житлових умов у будинку.
- **У реагуванні на потреби, що виникають упродовж осінньо-зимового періоду, надання наборів для утеплення житла зберігає актуальність**: 84 % опитаних зазначили, що задоволені якістю матеріалів, а 91 % – вважають допомогу корисною для утеплення житла й покращення теплового комфорту взимку. Отримувачі допомоги зазначили, що процедури розподілу допомоги й моніторингу її надання були результативними, пристосованими до ситуації, доцільними й відносно високоефективними для програми, що не потребує суттєвих капіталовкладень.
- **Минулої зими УВКБ ООН успішно запровадило низку експериментальних заходів з підвищення енергоефективності**, що, зокрема, охоплювали утеплення горищних перекриттів, фасадів, труб опалення, а також пошук і реалізацію рішень для систем опалення на твердому паливі. Подібні заходи продемонстрували позитивні результати в операційному аспекті й довели свою практичну цінність в умовах війни. Серед переваг – покращення теплового комфорту, підвищення ефективності використання паливних ресурсів й посилення стійкості вразливих сімей у зимовий період. Технічне оцінювання, що ґрунтувалося на моделюванні впливу різноманітних заходів з підвищення енергоефективності, показало, що такі пріоритетні заходи є найбільш ефективними в скороченні енергоспоживання, зменшенні тепловтрат і підтриманні оптимальної температури в житлі.

Читайте детальний звіт за посиланням.

Як і тисячі мешканців прифронтових громад в Україні, минулої зими Євгенія отримала грошову допомогу від УВКБ ООН на придбання твердого палива й оплату комунальних послуг, витрати на які зростають упродовж зимових місяців. Євгенія мешкає в місті Глухів Сумської області, що розташоване лише за 10 кілометрів від кордону з Російською Федерацією. Минулої зими завдяки грошовій допомозі на проходження ОЗП від УВКБ ООН жінка мала змогу придбати достатньо дров ще до настання холодів і підтримувати тепло в будинку навіть під час тривалих знеструмлень.

«Для таких пенсіонерів, як я, дохід яких дуже обмежений, ця допомога є справді рятівною. Без неї, власним коштом, я змогла б придбати дрова й обігрівати будинок, лише якби економила на інших витратах, зокрема на купівлі ліків і продуктів, – ділиться Євгенія. – Я живу сама, розраховую лише на пенсію. А це означає, що я можу дозволити собі лише найнеобхідніше». © УВКБ ООН / Ірина Тимчишин

БІЛЬШЕ ІНФОРМАЦІЇ ЗА ПОСИЛАННЯМИ:

- **Портал операційних даних по Україні**: для отримання більш детальних інформаційних продуктів перейдіть за цим посиланням.
- **Інформаційну панель Кластера з питань захисту в Україні** дивіться тут.
- **Інформаційну панель Кластера з питань житла** дивіться тут.

UNHCR Ukraine Page X Facebook Telegram

КОНТАКТИ:

- **Лівія дас Невес,** старша радниця із зовнішніх зв'язків, dasneves@unhcr.org

Зателефонуйте на гарячу лінію УВКБ ООН 0-800-307-711, щоб поділитися відгуком або рекомендаціями щодо надання допомоги або послуг.